

Силабус навчальної дисципліни

«Памяткознавство»

назва дисципліни

Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	вільного вибору здобувача
Курс	3
Семестр	6
Семестровий контроль	3 семестр – <u>диференційований залік</u>
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	Загальна кількість годин – 90 годин , кредитів ЄКТС – 3: аудиторні години – 28 (лекційні – 14 год., практичні заняття – 14 год.), для самостійної роботи здобувачів визначено 62 год.)
Мова викладання	українська
Що буде вивчатися (предмет навчання,)	Дисципліна спрямована на вивчення: системи охорони культурної спадщини на різних рівнях органів державної влади, системи управління об'єктами Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, механізмів покращення якості культурних та туристичних послуг, запровадження державної підтримки проєктів та програм, орієнтованих на культурно-історичний туризм. Досліджуватимуться успішно апробовані у світі інструменти підвищення ефективності системи за рахунок залучення диференційованих ресурсів на охорону, збереження та промоцію пам'яток культурної спадщини через механізм державно-приватного партнерства, зокрема, шляхом налагодження конструктивної комунікації між фахівцями різних галузей, органами місцевої влади та місцевими громадами.
Чому це цікаво/потрібно вивчати	Мета - створення цілісного уявлення про історію вивчення, збереження та дослідження усіх видів пам'яток на теренах України впродовж різних історичних періодів; діяльність теоретичного та практичного характеру державних структур, громадських товариств, суспільства загалом, спрямована на виявлення, облік, вивчення, збереження, охорону, популяризацію, використання об'єктів української та світової культурної спадщини.
Пререквізити (попередні компетентності, необхідні для вивчення дисципліни)	Для здобувачів, які не мають відповідної підготовки: - володіння: елементарними навичками мистецтвознавчого аналізу та атрибуції творів; - вміння працювати з джерелами, верифікувати отриману інформацію; - вміння аргументовано відстоювати власну думку.

**Пореквізити
(компетентності,
отримані після вивчення
дисципліни)**

Інтегральна:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва і реставрації, а також експертизи творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих знань з теорії, історії мистецтва та експертизи, спрямованих на розвиток здатності особистості до креативної самореалізації у сфері мистецтвознавчої експертизи та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні:

Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахові:

Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально- предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.

Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

	<p>Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно- комунікаційних технологій.</p> <p>Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.</p>
<p>Чому можна навчитися (результати навчання)</p>	<p>Володіти ґрунтовними знаннями з історії образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва реставрації, мистецтвознавчої експертизи, основ законодавства у галузі культури і мистецтв.</p> <p>Володіти глибокими знаннями визначеної сфери дослідження у поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії.</p> <p>Володіти техніками, прийомами та методиками мистецтвознавчого аналізу та експертизи, атрибуції мистецьких творів і пам'яток культури.</p> <p>Вміти виокремити основні етапи розвитку світового та національного мистецтва, вміти виділити та обґрунтувати загальні засади та специфіку культурно-історичних процесів.</p> <p>Володіти методами опрацювання мистецтвознавчої літератури, узагальнення та аналізу мистецького матеріалу з дотриманням норм академічної доброчесності, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.</p> <p>Володіти понятійно-категоріальним апаратом та використанням фахової термінології мистецтвознавства, застосування їх при проведенні наукових студій та публікації результатів дослідження.</p>
<p>Критерії оцінювання (екзаменаційна політика)</p>	<p>Форми оцінювання здобувачів: Форми оцінювання: - семестрове оцінювання: 1. Контрольна робота (тест) – 15 балів/ 5 балів*. 2. Відвідування лекцій – 5 балів/ 5 балів. 3. Оцінювання роботи під час практичних занять – 15 балів/ 10 балів. 5. Підготовка презентації – 15 балів/5 балів. 6. Участь у наукових конференціях – 15 балів/10 балів. 7. Самостійна робота – 15 балів/5 балів.</p> <p>* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.</p> <p>підсумкове оцінювання: - форма оцінювання – диф. залік; максимальна кількість балів, які може отримати здобувач – 40 балів</p> <p>Організація оцінювання Контроль за якістю навчання здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів (бали, отримані за контрольну роботу (у формі тестування), презентації тощо; бали, отримані за</p>

	<p>виконання самостійного завдання, участі у семінарі, а також бали, які отримані за підсумкову роботу (диф. залік).</p> <p>Умовою допуску до підсумкової роботи (диф. заліку) є отримання здобувачем під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (критично-розрахунковий мінімум). При цьому обов'язковим є успішне складання контрольних робіт, виконання самостійних робіт та участь у семінарах, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>У випадку відсутності здобувача вищої освіти з поважних причин, відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ» (від 31 жовтня 2018 р., наказ №187-0).</p> <p>Оцінка диф. заліку здійснюється за результатами роботи впродовж усього семестру. Здобувач вищої освіти, який набрав суму залікових балів (60) має право отримати підсумкову оцінку за диф. залік за результатами поточного контролю. Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру менше 60 балів, обов'язково складають диф. залік.</p> <p>Присутність всіх здобувачів вищої освіти на диференційному заліку є обов'язковою.</p>
<p>Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)</p>	<p>Набуті в результаті вивчення дисципліни компетентності дають змогу працювати за фахом:</p> <ul style="list-style-type: none"> мистецтвознавець (образотворче, декоративно-прикладне мистецтво); мистецтвознавець-експерт; мистецтвознавець-експерт (органи внутрішніх справ); науковий співробітник-консультант (архівна справа, музеєзнавство); експерт з комплектування музейного тавиставкового фонду; екскурсовод (мистецтвознавець); науковий співробітник; оцінювачі творів мистецтва.
<p>Навчальна логістика</p>	<p>Зміст дисципліни:</p> <p>Становлення та розвиток пам'яткознавства як наукової дисципліни. Пам'яткознавство як наукова дисципліна.</p> <p>Предмет, об'єкт і завдання курсу.</p> <p>Основні поняття «пам'яткознавство», «пам'ятка», рухома і нерухома пам'ятка, пам'ятка загальнонаціонального та місцевого значення, культурна спадщина тощо.</p> <p>Наукове та суспільне значення пам'яткознавства.</p> <p>Проблеми класифікації історико-культурних пам'яток.</p> <p>Критерії відбору пам'яток: історична цінність, наукове значення, естетичні якості.</p> <p>Поєднання в одному об'єкті різних типів пам'яток.</p> <p>Класифікація об'єктів культурної спадщини за типами.</p> <p>Споруди (витвори), комплекси (ансамблі), визначні місця. Меморіальні комплекси. Пам'ятки монументального мистецтва</p> <p>Міжнародне пам'яткоохоронне законодавство. Нормативні акти з охорони культурної спадщини та діяльність міжнародних організацій.</p> <p>Міжнародні угоди з питань захисту культурних цінностей. Діяльність</p>

	<p>ЮНЕСКО в галузі охорони світової спадщини. Історія становлення міжнародних інституцій в галузі охорони пам'яток. Конвенція «Про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини» (1972 р.), «Список всесвітньої спадщини» і «Список всесвітньої спадщини під загрозою». Сучасні світові тенденції в охороні світової культурної спадщини Правові акти Ради Європи про охорону пам'яток археології. Заходи попередження й боротьби з нелегальними археологічними розкопками. Заходи по врятуванню пам'яток археології, що знаходяться під водою. Конвенції «Про охорону європейської археологічної спадщини» (1969, 1984). Реституція культурних цінностей. Історичні приклади реституції культурних цінностей. Пам'яtkознавча діяльність на українських землях у ХІХ–ХХ ст. Зародження пам'яtkознавчої діяльності в Наддніпрянській Україні. Заснування науковогромадських осередків. Питання охорони пам'яток у діяльності державних установ і громадських організацій в Російській та Австрійській імперіях та проблеми здійснення пам'яtkознавчої роботи. Становлення національних форм музейництва. Розробка питань збереження документальних пам'яток. Пам'яtkоохоронна діяльність національних українських урядів у 1917–1921 рр. Генезис пам'яtkознавства в Україні за радянської доби. Пам'яtkоохоронна діяльність в Україні. Конституція та Закони України про охорону пам'яток культурної спадщини. Створення та діяльність Центру пам'яtkознавства України. Діяльність сучасних пам'яtkоохоронних органів та громадських організацій. Проблема розшуку та повернення історикокультурних пам'яток в Україну. Проблема реставрації та консервації історикокультурних пам'яток. Сучасна пам'яtkознавча діяльність музейних закладів. Перспективи розвитку української пам'яtkознавчої науки. Визначні пам'ятки України, включені до Реєстру всесвітньої культурної і природної спадщини.</p> <p>Види занять: лекції, практичні заняття, контрольне тестування. Методи навчання: лекція, діалог, демонстрація, аналітичний, індуктивний, дослідницький, створення презентацій Форми навчання: групова, індивідуальна, дальтон-план</p>
<p>Інформаційне забезпечення з фонду та репозитарію НАКККІМ</p>	<p>Рекомендовані джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про охорону культурної спадщини» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14. 2. Заремба С. Нариси з історії українського пам'яtkознавства. К., 2002. 3. Основи пам'яtkознавства / Під заг. ред. Гріффена Л. О., Титової О. М.. К., 2012. 4. Прибега Л. В. До питання термінологічних визначень у пам'яtkоохоронній методиці // Праці Центру пам'яtkознавства. 2003. Вип. 5. С. 18–32. 5. Руденко С.Б. Про поняття — пам'яtkознавство. <i>Культурологія. Філологія.</i>

	<p><i>Музикознавство</i>. 2013. № 1. С. 46–53.</p> <p>6. Пам'ятки України: історія та культура. <i>Часопис</i>. 2016-2018.</p> <p>7. Гаврилук С. В. Питання охорони історичних пам'яток у діяльності державних установ і громадських організацій в Російській імперії (друга половина XIX – початок XX ст.). <i>Студії з архівної справи та документознавства / Держкомархів України; УНДІАСД ; Європейський ун-т; редкол.: І.Б.Матяш (гол. ред.), Н.М.Христова (заст. гол. ред.), та ін. К., 2002. Т. 8. С. 147–153.</i></p> <p>8. Горбик В. О. Проблеми дослідження і збереження пам'яток історії та культури в Україні / В. О. Горбик, Г. Г. Денисенко. <i>Укр. іст. журн.</i> 2004. № 2. С. 133–144.</p> <p>9. Денисенко Г. Підготовка «Зводу пам'яток історії та культури України» : наукові напрацювання та перспективи Україні. <i>Красзнавство</i>. 2012. № 3. С. 118–125.</p> <p>10. Загальнодержавна програма збереження та використання об'єктів культурної спадщини на 2004–2010 роки. Закон України. <i>Голос України</i>. 2004. 4 червня. С. 22–23.</p> <p>11. Заремба С.З. Українське пам'яткознавство : історія, теорія, сучасність. К., 1995. 289 с.</p> <p>12. Зарубіжний досвід збереження нерухокої історико-культурної спадщини. <i>Історико-культурна спадщина України : проблеми дослідження та збереження</i>. К., 1998. С. 91–103.</p> <p>Додаткові:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/462 2. http://library.nakkkim.edu.ua/ електронний каталог бібліотеки Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв 3. http://elib.nakkkim.edu.ua/ 4. https://academicjournals.org/journals/bysubject/Arts-and-Education 5. http://www.e-booksdirectory.com/ 6. https://www.europeana.eu/en
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Ауд. 201, корп. 18; ауд. 206, корп. 7 НАКККіМ, комп'ютери, монітор, мультимедійна техніка
Кафедра	Кафедра мистецтвознавчої експертизи (корп. 18, каб. 203)
Інститут	Інститут практичної культурології та арт-менеджменту
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)	 <p>Несен Ірина Іванівна, доцент кафедри мистецтвознавчої експертизи, кандидат історичних наук</p> <p>Автор колективних монографій, каталогів виставок, методичних матеріалів, понад 100 публікацій, присвячених проблемам українського декоративно-вжиткового мистецтва і</p>

традиційної культури.

Учасник міжнародних (Україна, Італія, Голландія, Німеччина) і всеукраїнських конференцій, симпозіумів.

Автор виставкових і музейних експозицій. Організатор низки Науково-практичних конференцій

Підвищення кваліфікації за програмою «Технології у навчальний процес закладів вищої мистецької освіти» (2019, НАКККіМ).

Свідоцтво про підвищення кваліфікації 12 СС 02214142 / 001743–19.

Протягом 2018–2021 років вийшло друком 25 публікацій, серед них:

1. Традиційне гончарство Житомирщини: проблеми дослідження і збереження. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Імплементация конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини: підсумки та перспективи» (20–21 грудня 2017 р.). Київ, 2018. С. 50–55.
2. Лаврентій Крщонович: начерки до портрету митця епохи бароко. Художня культура і мистецька освіта: традиція та сучасність. Матеріали Міжнародної науково-творчої конференції. Київ: НАКККіМ, 2018. С. 138–140.
3. Українське народне житло в контексті проблеми синтезу мистецтв. Мистецтвознавчі записки. Зб. Наук. Пр. Вип. 36. К. : ІДЕЯ ПРИНТ, 2019. С. 77–82.
4. Архітектоніка костюму: теорія понять. Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство. Матеріали міжнародного симпозіуму, присвяченого 50-річчю Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв 6.06.2019 року. Київ: НАКККіМ, 2019, С. 381–382.
5. Український традиційний костюм у контексті архітектоніки моделей. Український мистецтвознавчий дискурс : Колективна монографія/ за аг. Ред. д.і.н. В.В. Карпова; НАКККіМ. Рига: Izdevnieciba «Baltija Publishing». 2020. С. 292–305.
6. Стилiстичні особливості театральних костюмів Анатолія Петрицького у виставах за мотивами творів Миколи Гоголя. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 33. Дрогобич: Гельветика, 2020. С. 1–10.
7. Проблема змістів і формотворення театального вбрання для п'єси Оскара Вайлда: на прикладі комедії «Як важливо бути серйозним». Міжнародна науково-практична конференція «Культурологія та мистецтвознавство: точки дотику та перспективи розвитку». Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 27-28 листопада 2020 р. Венеція, 2020. С. 209–213.
8. Джерела змістів театального костюму авангардних вистав: за образами костюмів балету «Парад» (1917 р.). Міжнародна науково-практична конференція «Спеціалізовані і мультидисциплінарні

	<p>дослідження». Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 11 грудня 2020 р. Амстердам. Голландія. 2020. С. 94–98.</p> <p>9. Синтез мистецтв. Навчальний посібник. Київ: НАКККіМ, 2020. 120 с.</p> <p>10. Експертиза предметів та атрибутів: Культова атрибутика. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Київ: НАКККіМ, 2021. 39 с.</p> <p>11. Особенности стилистики костюма в символистском театре. Scientific Collection Interconf+. Theory and Practice of Science: Key Aspects. Rome. Italy. 7–8.04.2021. № 49. P. 418–422.</p> <p>12. Stage Costume And Problems Of Theatrical Symbolism In Ukraine: Based On The Premiere Performance Of Drama “Stone Host” By Lesya Ukrainka In 1914. Linguistics and Culture Review. 2021 5(S4). P. 819-831.</p> <p>13. Semiotic Codes of the Costume in the Political Theater Performances in the USSR of the 1930s. Art: metamorphoses and discourses. Collective monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2021. P. 143–162.</p>
<p>Політика академічної доброчесності</p>	<p>Всі учасники освітньої діяльності дотримуються політики академічної доброчесності, визначеної вимогами НАКККіМ, що є запорукою якості освіти.</p>
<p>Лінк на дисципліну</p>	<p>Протягом 2020-2021 н.р. використовувався Google Classroom з відповідним наповненням, у процесі розробки курс, призначений для навчання у 2021-2022 н.р.</p>